

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

для реферативних та курсових робіт; 2) дотримання правил правомірного залучення – оформлення цитування; 3) обов'язковість наявності наукової новизни дослідження та відсутність аналогічних здобутків.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-ХІІ [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 31.05.2022)

2. Велика Українська енциклопедія [Електронний ресурс]. URL: <http://vue.gov.ua/Рерайтинг> (дата звернення: 31.05.2022)

3. Юрко Н.А. Академічний плагіат: основні різновиди та дискусійні аспекти [Електронний ресурс] / Н.А. Юрко, І.М. Стифанишин, У.М. Проценко // ACADEMIC PLAGIARISM: MAIN VARIATIONS AND DISPUTABLE ASPECTS. – 2020. – № 7. URL: <http://ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.07.07.html> (дата звернення: 31.05.2022)

ЦИБАНЮК Олександра Олександрівна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПЛИВУ НА РІВЕНЬ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Фізичне виховання румунських школярів базоване на визнанні у світовій спільноті концепції впливу на людину, зокрема досягнень гуманітарних наук та їх гуманістичних ідей. В його основу покладено такі моральні цінності, які гарантують гармонійний розвиток кожної особи за допомогою спеціальних засобів та методів, а однією із найактуальніших цілей – ефективна інтеграція людини в суспільство [6, с. 123].

Відтак, вчителям фізичної виховання і спорту суспільство висуває конкретну низку вимог та очікувань, що визначають структуру та зміст функції які він повинен виконувати. Від рівня усвідомлення учителем цих очікувань та вимог, а також від рівня виконання своїх професійних обов'язків залежить його суспільне визнання, престиж та авторитет серед учнів, батьків, представників педагогічного колективу, колег по спеціальності, в суспільстві загалом. Спостереження та опитування батьків і учнів, проведені Г. Арделеаном (2000 р.) засвідчили, що у переважній більшості (68%) румунські вчителі фізичного виховання відносяться до категорії осіб, статус і роль яких визнані суспільством [1].

Викладання фізичного виховання та спорту, їх організовані форми забезпечуються в Румунії лише атестованими в цій галузі особами, які мають відповідні дипломи або визнані законом сертифікати («Закон про фізичне виховання і спорт»): «Підготовка ліцензіатів з фізичного виховання, тренерів, менеджерів здійснюється у вищих навчальних закладів акредитованих і уповноважених законом. Післядипломна підготовка спеціалістів зі складу випускників вищих навчальних закладів здійснюється курсами професійного

удосконалення і стажування, що організуються акредитованими уповноваженими вузами» [1, с. 30].

При вступі до вищих фізкультурно-спортивних навчальних закладів які готують вчителів фізичного виховання і спорту пріоритет надається випускникам ліцею, які займалися спортом і мають високі спортивні досягнення. На вступ можуть також претендувати випускників ліцею із спортивними результатами мінімального рівня, але достатніми задля складання іспиту з фізичної підготовленості. Г. Арделеан довів факт використання тестування абітурієнта загальноприйнятою практикою відбору для навчання у фізкультурно-спортивних вузах.

Дослідник теорії і практики підготовки фахівців фізичного виховання і спорту Г. Керстя дослідивши матеріали щодо діяльності молодих вчителів, вчорашніх випускників, визначив, що незважаючи на постійну турботу вищів про формування професійно необхідних знань, умінь і навичок під час навчання, їм не вдається досягти «достатньої та остаточної підготовки», яка гарантувала б абсолютну реалізацію адресованих обов'язків. І, відповідно, не зважаючи на те, що випускник отримує офіційний статус, він ще не повністю готовий до виконання своєї соціально-професійної ролі [5, с. 133].

Дослідник погодився із думкою І. Циклован та Л. Шойту тому, що на початку викладання фізичного виховання випускники необхідно довести, підтвердити свою професійну кваліфікацію шляхом отримання остаточної ступеня (не пізніше, ніж через два роки). Підтримаємо тезу дослідників, що така система ліцензування фахівців є дієвою і ефективною, й таку ідею варто творчо використовувати в українських реаліях. Подальше удосконалення професійної діяльності реалізується шляхом отримання першого і другої першого ступеню кваліфікації (на зразок кваліфікаційних категорій педагогічних працівників в Україні) та систематичної обов'язкової навчання на курсах удосконалення [13, с. 158-160; 14, с. 113].

При чому, новоспечений вчитель фізичного виховання має рівні права і однакові обов'язки із іншими вчителями [9, с. 24-31]. У його обов'язки входить: «розкриття перед дітьми таємниці рухової діяльності», задля формування знань про позитивний ефект фізичних вправ та потреби займатись систематично. Ти самим молода особа у статусі вчителя розпочинає керувати групою учнів, що вимагає від нього великої відповідальності: перед учнями – у випадку, якщо вони не досягли запланованого результату; перед батьками – за виховання дітей; перед закладом освіти, який уповноважив його виконувати професійні обов'язки [2, с. 18-19; 15, с. 181-191].

З своєї сторони, на глибоке переконання М. Салкану, вчитель фізичного виховання очікує належної оцінки своєї праці – поваги та любові від учнів та батьків, раціональної інтеграції власного внеску, не притаманного іншим професіям, у розвиток суспільства [12, с. 55-58].

А. Барта, П. Драгомір виокремили чинники, що впливають на кваліфіковане виконання вчителем своїх функцій, а саме:

1. Ідентифікація вчителем соціальної значимості власної професії;

наявність у нього відповідних психосоціальних властивостей та стану здоров'я. Соціальний характер педагогічної діяльності, спрямований на формування особистості учня та розвиток його функціональних можливостей, вимагає систематичного власного поступу на фізичному та інтелектуальному рівнях.

2. Ситуаційна характеристика діяльності вчителя фізичного виховання передбачає взаємодії та взаємовідносини між учителем і учнями, між учителем і колегами, між учителем та батьками, та іншими членами суспільства, які приймають участь у фізкультурно-спортивній діяльності. Ці відносини повинні базуватися на принципах демократизму і гуманізму: вчитель фізичного виховання повинен пишатись успіхами своїх учнів і співпереживати невдачі; мотивувати і активізувати учнів до занять фізичними вправами, пропагувати принцип «fair play» та коректного змагання між учнями; бути об'єктивним в оцінюванні їхньої діяльності; формувати і розвивати потребу і любов до рухової активності [8, с. 91-99].

Дослідник особливостей формування стилю керівництва педагогічним процесом К. Попеску, виділив 12 типів фахівців саме фізичного виховання і спорту, зокрема вчителів, викладачів і тренерів, серед яких: демократичний, авторитарний, демагогічний, інноваційний, консервативний, традиціоналістичний, імпровізаторський, імпульсивний, мобілізуючий, досвідчений тощо. В свою чергу, Г. Арделеан критикував дану класифікацію, наголосивши на відсутності ознаки, за якою було здійснено такий поділ [1, с. 62].

Щодо загальних та професійних характеристик фахівця фізичного виховання та спорту, він повинен бути «здоровим розумово і фізично», що дозволяє ефективно виконувати професійну діяльність, яка відрізняється від діяльності інших педагогів. М. Маролікару, в підтримку даного положення, визначає, що вище визначений педагог повинен мати такт, бути тонким психологом, творцем; бути терпеливим, пунктуальним, спостережливим; адекватно поводитись, мати високий рівень загальних знань, організаторські здібності та високий моральний рівень [11, с. 84].

3. На ефективність виконання професійних обов'язків вчителя впливають його знання та глибоке розуміння законодавчих та нормативних актів, що регламентують зміст процесу фізичного виховання.

4. Ще одним чинником, що детермінує ефективність праці шкільного спортивного педагога є його індивідуальність і наукова підготовленість, використовуючи які, він створює оригінальні методики та технології, організовує результативну самостійну фізичну активність учнів.

На думку Г. Арделеана всі ці показники можна об'єднати під назвою «професійна компетентність» яка включає дидактичну, наукову, спортивну, соціальну і активну компетентність [1, с. 64]. Їх реалізація визначена необхідною умовою ефективного виконання фахівцями галузі фізичного виховання і спорту своїх професійних обов'язків.

Сучасні румунські вчені, основним напрямом наукових досліджень яких стали статус, роль у суспільства та професійний розвиток педагога фізичного

виховання і спорту – В. Андер, В. Марку, Р. Поєнару приділяють значну увагу так званому деонтологічному коду [3, с. 11-16; 4, с. 68; 7, с. 54; 9, с. 44-47].

Список використаних джерел:

1. Арделеан Г.І. Реформування системи фізичного виховання школярів Румунії: дис...канд. з фізичного виховання і спорту: 24.00.02. Тернопільський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Т., 2000. 176 с.
2. Попеску И.К. Физическое воспитание общеобразовательных школах социалистической республики Румынии. автореф. дис. канд. пед. наук : [спец.] 13.734 «Теория и методика физ. воспитания и спортивной тренировки». ГЦОЛИФК. Москва, 1971. 32 с.
3. Ander V.Z. Normele deontologice ale psihologului practician. Revista de psihologie nr. 3, 1975. P. 11-16.
4. Ander V.Z. Proiectul codului romanesc de deontologie medicala. Targu Mures, 1968. 168 p.
5. Cârstea Gh. Educatia fizică – fundamente teoretice și metodice. Casa de Editură Petru Maior, București, 1999. 233 p.
6. Chelcea S. Cunoașterea vieții sociale, Editura Institutului Național de Informații, București, 1995. 268 p.
7. Cod deontologic. Ansamblu de cerinte, atitudini, obiceiuri specifice, determinate de caracteristicile particulare ale un Poenaru R. profesiunii, ocupajii sau meserii Deontolog. București, 2000. 241 p.
8. Dragu A. Structura personalitatii profesorului, Editura Didactică si Pedagogica, RA. București, 1998. 191 p.
9. Haag H. Profesorului de educatie fizica. Invatimantul Superior de Educatie fizica și sport, vol.I. București, 1991 P. 24-31.
10. Marcu V. Pentru un cod deontologic al profesorului de educatie fizica. Sesiunea de comunicari, Consiliul tiintei Sportului din Romania. București, 1992. C. 41-51.
11. Marolicaru, M. Tratarea diferențiată în educație fizică. Sport-Turism. București, 1986.
12. Salcanu M. Studiu comparativ privind nivelul de dezvoltare a calitatii motrice, forța la elevii invajamantului gimnazial prin prisma rezultatelor obtinute la testul Eurofit / I-X-a sesiune jubiliara de comunicare si referate tiitifice cu titlul «Coordonate actuale de perspectiva ale educatiei fizice si sportului la pragul dintre milenii». București, 2000. P. 55-58.
13. Șiclovan I. Teoria educatiei fizice și sportului. Editura Stadion. București, 1972. 258 p.
14. Șoitu L. Pedagogia comunicar. Editura Didactica si Pedagogica R.A. București, 1997. 283 p.
15. Tibacu V., Scarlat A. Caietul profesorului de educație fizică, Timișoara, Editura Sport – Turism, București, 1975. 383 p.